

'Een boom met nul punten. Het voelt niet alleen als een diskwalificatie, het betekent dat je gewoon niet mee mag doen'

Lampionnetje aansteken

Ik trok hier al eerder van leer tegen de opkomst van bomenlijstjes. Dus wellicht val ik nu in herhaling. In de vorige editie van Boomzorg was te lezen hoe de stad Utrecht een nieuwe boomselectietool heeft. Handig, efficiënt en duurzaam, want hij baseert zich op de ecologische beoordelingssystematiek van Leiden. Een sterke zet, zou je zeggen. Grip op kwaliteit, biodiversiteit als norm, en weg met de "modeboom". Overigens wordt dit Register van Leiden in deze editie ook nog uitgebreid uitgelegd. Maar dan nemen we een kijkje in dezelfde stad Utrecht, verderop in deze editie bij Frank van den Brink, net met pensioen na bijna vijftig jaar bomen beheren in Utrecht. Tijdens een wandeling met redacteur Hanneke Tax wijst hij op een lampionboom (*Koelreuteria paniculata*) aan de Topaaslaan. Een grillige, eigenwijze groeier, met losse gele pluimen en een blad dat zelfs in de droogste zomers frisgroen blijft. Van den Brink is duidelijk verguld met zijn lampionboom. Insecten weten hem ook goed te vinden. Toch scoort de *Koelreuteria* nul punten op de Leidse lijst, die Utrecht inmiddels heeft geadopteerd. Een boom met nul punten. Het voelt niet alleen als een diskwalificatie, het betekent dat je gewoon niet mee mag doen. Je mag volgens de systematiek niet meer worden aangeplant.

Hier op kantoor is deze *Koelreuteria paniculata* niet geheel onbekend. Deze boom staat 200 meter van ons vandaan, op het veldje waar we kantoorhond Cato uitlaten. De boom lijkt daar zelf geen weet van te hebben. Dat hij een 0-punter is. Hij groeit, bloeit, trekt insecten aan en geeft schaduw op hete dagen. Echt een superexemplaar, nog mooier dan die van Van den Brink.

Kijken we vervolgens op een ander lijstje uit deze Boomzorg, een lijst van boomprofessor Henrik Sjöman, dan blijkt dezezelfde lampionboom het maximale aantal punten te scoren op het gebied van droogteresistentie, en dan met name droogteresistentie in het voorjaar. Mij lijkt dat we na afgelopen voorjaar weer weten hoe dat is en hoe dat voelt, en volgens de geleerden krijgen we daar alleen maar meer van. Het Leids Register is een waardevol instrument. Er zit twintig jaar waarnemingskennis achter, vakinhoudelijke expertise waarin ecologische functies centraal staan. En in een verstenende stad is afnemende biodiversiteit een belangrijk aandachtsveld. Maar toch, als dit voor die ene lampionboom de uitkomst is, vertrouw ik het niet. Ik citeer nog even Sjöman: 'Het

aantal inheemse bomen van West-Europa is heel beperkt. Je kunt het je niet permitteren om bomen uit te sluiten vanwege zomaar een lijstje.'

Ik ben geen specialist, ik spreek alleen met specialisten. Maar volgens mij laat de natuur zich niet vangen in vier scoringspunten achter een boomnaam. De praktijk is weerbarstiger. Elke locatie, elk project, elk microklimaat vraagt om maatwerk. En soms is er een boom die buiten het systeem valt, maar toch wonderwel past in zijn omgeving. Zoals die *Koelreuteria* aan de Topaaslaan in Utrecht of bij ons in Nijmegen aan het Julianapark.

'Het risico van strak vasthouden aan lijstjes is dat je zelf stopt met nadenken'

Het risico van strak vasthouden aan lijstjes is dat je zelf stopt met nadenken. Dat de nuance verdwijnt en het vakmanschap verdampt. Dat we straks allemaal dezelfde bomen planten omdat ze op papier de juiste vinkjes krijgen – terwijl een eigenzinnige soort met bewezen kwaliteit het veld moet ruimen. Misschien moeten we Van den Brink nog eens raadplegen. Hij heeft zijn halve werkzame leven bomen verdedigd die "eigenlijk weg moesten". En vaak bleek hij gelijk te hebben. Grip is goed. Maar een lijstje is nooit zaligmakend.

Met vriendelijke groet,

Willemijn van Iersel
Hoofdredacteur

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!